

Advies van Myria aan de Commissie Binnenlandse Zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken

24 maart 2021

Advies van Myria, het Federaal Migratiecentrum, over het wetsvoorstel tot oprichting van een Vaste commissie voor de opvolging van het beleid inzake de verwijdering van vreemdelingen (13 oktober 2020) – DOC 55 1569/001.

1. Myria, het Federaal Migratiecentrum, bedankt de Commissie voor het gevraagde advies. Het is verheugd dat een wetsvoorstel tot oprichting van een permanente Commissie voor de opvolging van het beleid inzake de verwijdering van vreemdelingen op de agenda is geplaatst. Als onafhankelijke federale instelling die onder meer als opdracht heeft om te waken over de grondrechten van vreemdelingen steunt Myria immers al sinds jaren – en dat in lijn met aanbeveling 34 van de Commissie-Vermeersch II – de oprichting van een permanente commissie die ermee belast is om, in volle onafhankelijkheid, een meer algemene evaluatie van het verwijderingsbeleid uit te voeren. Die doelstelling blijft actueel, temeer omdat de regering wil doorzetten met het plan om de capaciteit van gesloten centra en zodoende de cijfers inzake gedwongen terugkeer aanzienlijk te verhogen. Een terugkeerbeleid met respect voor zowel de nationale als de internationale normen en verdragen en met respect voor de grondrechten hoort doordacht en allesomvattend te zijn, gestoeld op een objectieve, onafhankelijke en gedocumenteerde evaluatie waarbij met alle belangen die in het geding zijn rekening wordt gehouden.
2. De Commissies die belast waren met de evaluatie van instructies voor verwijderingen, de zogenoemde “Commissie-Vermeersch I” en “Commissie-Vermeersch II”, en recenter nog de Commissie voor de evaluatie van het beleid inzake de vrijwillige terugkeer en de gedwongen verwijdering van vreemdelingen (de zogenoemde “Commissie-Bossuyt”, naar de naam van haar voorzitter Marc Bossuyt) hebben door de jaren heen toegelaten meer transparantie te bieden over de praktijken inzake de verwijderingsprocedure. Toch zijn sommige van de aanbevelingen van de Commissies-Vermeersch niet gevolgd of wettelijk verankerd, terwijl het tussentijdse verslag en het eindverslag van de Commissie-Bossuyt nog 66 bijkomende aanbevelingen formuleert om, volgens haar, het terugkeerbeleid te verbeteren. Dat geheel vormt een groot aantal aanbevelingen die opgevolgd dienen te worden.

3. Wat het werk van de Commissie-Bossuyt betreft, heeft Myria, tijdens de hoorzitting over het eindverslag op 21 oktober 2020¹, verwelkomt dat het verslag een didactische, gedetailleerde en gestructureerde presentatie (met behulp van fiches) bevat van de stappen en de procedures bij een terugkeer, naast cijfergegevens over de toegewezen budgetten. Het brengt meer transparantie over dat terugkeerbeleid, wat essentieel is. Wel geeft die presentatie jammer genoeg alleen de zienswijze van de autoriteiten van de Commissie weer. Het perspectief van andere publieke (gemeentes bijvoorbeeld) of private actoren (organisaties van het maatschappelijke middenveld of de vreemdelingen zelf ...) is daar niet in opgenomen. Volgens Myria gaat het om een beoordeling vanuit de optiek van de (in)efficiëntie van de aanpak, op basis van cijferresultaten (kwantitatief, dat is met name het geval bij alternatieven voor detentie). Een waarlijk kwalitatieve analyse ontbreekt vaak.

I. Aanbevelingen van Myria voor een permanente Commissie

4. Myria beveelt sinds jaren aan dat een permanente Commissie voor de opvolging van het beleid inzake de verwijdering als opdracht moet hebben om het **huidige terugkeerbeleid** en hoe dat uitgerold wordt (in het ruimere kader van het asiel- en immigratiebeleid) **te evalueren**. Die evaluatie zou **het gehele terugkeerproces** moeten omvatten, met inbegrip van de aanhouding, de afgifte van administratieve beslissingen, de identificatieprocedure, de alternatieven voor detentie, de detentie, de vrijwillige terugkeer, de verwijderingen.
5. Ook de Commissie-Bossuyt steunt het idee van een permanente Commissie maar zou bij de samenstelling geen vertegenwoordigers van het maatschappelijke middenveld of de academische wereld opnemen. Om evenwel aan de eisen inzake **onafhankelijkheid, onpartijdigheid en representativiteit** te voldoen, pleit Myria er al jaren voor om een Commissie op te richten die:
- onafhankelijk zou moeten zijn (en waarin onafhankelijke experts en het maatschappelijke middenveld derhalve vertegenwoordigd zijn);
  - als opdracht heeft een algemene evaluatie uit te voeren van het terugkeerbeleid;
  - een methodologie voorziet met bezoeken op het terrein en regelmatige, publieke en transparante rapportage;
  - over de nodige middelen beschikt om te functioneren en haar opdrachten uit te voeren;
  - een wettelijk vastgelegde samenstelling en dito mandaat heeft.
6. Deze Commissie dient te werken binnen de contouren van de internationale regels en conform de mensenrechten.
7. Haar werkthema's dienen betrekking te hebben op:
- de toepassing van het artikel 3 EVRM en het beginsel van non-refoulement (en dat vanaf het begin van het terugkeerproces, cf. noot art. 3);
  - de inachtneming van het hoger belang van het kind (tijdens alle stappen in het terugkeerproces)²;
  - kwetsbare profielen (NBMV, medische gevallen, handicap ...);
  - het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel (in alle procedures: detentie en verwijdering);
  - het hoorrecht;
  - het recht op informatie;
  - toegang tot juridische bijstand;

¹ Zie het verslag van de hoorzittingen DOC 55 1707/001 van 22 december 2020, EINDVERSLAG VAN DE COMMISSIE VOOR DE EVALUATIE VAN HET BELEID INZAKE DE VRIJWILLIGE TERUGKEER EN DE GEDWONGEN VERWIJDERING VAN VREEMDELINGEN, Hoorzittingen, [55K1707001.indd \(dekamer.be\)](#).

² Zie Myria, *Migratie in cijfers en in rechten*, 2015, pp. 172-178.

- opleiding voor alle actoren die betrokken zijn bij het terugkeerproces (met name rond kinderrechten, mensenrechten).
8. Voor de oprichting van deze Commissie heeft Myria tijdens zijn hoorzitting over het eindverslag van de Commissie-Bossuyt aangegeven dat het, in het kader van zijn wettelijke opdrachten, zijn expertise ten dienste kan stellen of in afwachting van de oprichting de rol van uitwisselings- en dialoogplatform kan opnemen voor de actoren die actief zijn rond terugkeer.

II. Opmerkingen over het wetsvoorstel

9. Myria steunt het idee om een permanente Commissie voor de opvolging van het beleid inzake de verwijdering van vreemdelingen op te richten met de opdrachten die bepaald zijn in het artikel 2. Het wetsvoorstel voorziet in een dubbele opdracht voor deze permanente Commissie: enerzijds de implementatie analyseren van de aanbevelingen door de Commissie-Vermeersch I en II en anderzijds het verwijderingsbeleid evalueren. Myria vindt dat deze permanente Commissie eveneens het verslag en de aanbevelingen van de Commissie-Bossuyt zou moeten evalueren. Daarnaast zou de evaluatie van het verwijderingsbeleid maar een van de elementen mogen zijn waarover deze Commissie zich buigt. Zij zou een ruimer mandaat moeten krijgen inzake het gehele terugkeer- en verwijderingsbeleid (zie hieronder punt 4).
10. Myria onderschrijft eveneens de samenstelling beschreven in dit wetsvoorstel in artikel 3, waarin de voorstellen van de Commissie-Vermeersch³ worden hernomen. Toch stelt Myria vast dat, wat de leden betreft, niets voorzien is rond het selectieproces, hun aantal, noch rond de duur van hun mandaat. Er zou moeten worden aangegeven hoe elk lid, met inbegrip van de voorzitter, geselecteerd dient te worden en hoe de valideringsprocedure door de minister dient te verlopen. Volgens Myria moeten in deze Commissie onafhankelijke experts worden opgenomen, bovenop de leden van het academisch personeel. Tot slot hoort de duur van het mandaat van de leden te worden gespecificeerd.
11. Nog altijd met het oog op de transparantie, zou het goed zijn om in artikel 9 van het wetsvoorstel toe te voegen dat het jaarverslag en de eventuele tussentijdse verslagen publiek moeten worden gemaakt en welk soort informatie daarin zou moeten staan. Volgens Myria dienen deze verslagen minstens analyses, adviezen en aanbevelingen te bevatten, en een opvolgstrategie voor de aanbevelingen.
12. Tot slot, wat de middelen met het oog op het realiseren van de taken van deze Commissie voorzien in artikel 8 betreft, stelt Myria dat zij – bovenop de toegang tot alle informatie – ook toegang zou moeten hebben tot alle benodigde plaatsen en documenten, om ook bezoeken op het terrein aan te moedigen, die de Commissie-Bossuyt niet heeft gehad.
13. Myria blijft ter beschikking van de Commissie en de betrokken actoren om de dialoog voort te zetten met het oog op de oprichting van een permanente Commissie voor de opvolging van het beleid inzake de verwijdering van vreemdelingen.

---

³ In het eindverslag van de Commissie-Vermeersch wordt in de laatste aanbeveling (nr. 34) uitdrukkelijk gesteld dat “de permanente Commissie voor het verwijderingsbeleid een representatieve samenstelling dient te kennen. Naast vertegenwoordigers van de diensten en instellingen betrokken bij de verwijderingen, zou ze ook vertegenwoordigers van het maatschappelijke middenveld moeten bevatten, evenals onafhankelijke experts. In elk geval dient ze haar taak in volle onafhankelijkheid uit te kunnen oefenen”.